

Sygnatura akt I C 305/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 listopada 2021 roku

Sąd Rejonowy w S., Wydział I Cywilny, w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Anna Potyraj

Protokolant: Anna Elwertowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 25 listopada 2021 roku

w sprawie z powództwa I. J.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w S.

o zapłatę

I. oddala powództwo;

II. zasądza od powoda I. J. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej w S. kwotę 3617 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) z tytułu zwrotu kosztów procesu z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie od świadczenia pieniężnego za czas od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Sygnatura akt I C 305/21

UZASADNIENIE

Pozwem z 30 listopada 2020 r. I. J. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) SA w S. na rzecz powoda kwoty 26 090,27 zł tytułem dalszej części odszkodowania za koszty najmu pojazdu zastępczego wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 23 czerwca 2020 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że 5 lutego 2020 r. doszło do kolizji pojazdów, w wyniku którego uszkodzeniu uległ pojazd marki B. (...) nr rej. (...) będący własnością powoda. Pojazd sprawcy kolizji posiadał na dzień wypadku umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w (...) SA. Powód zgłosił przedmiotową szkodę pozwanemu, w tym koszty najmu pojazdu zastępczego. Pozwany decyzją z 25 maja 2020 r. przyznał na rzecz powoda łącznie kwotę 25 847 zł tytułem zwrotu części kosztów najmu pojazdu zastępczego. Powód kwestionuje wysokość przyznanego przez pozwanego odszkodowania z tytułu zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego. Do zapłaty pozostaje kwota dochodzona pozwem. Kwota ta stanowi różnicę między należnym świadczeniem za najem pojazdu zastępczego w kwocie 51 937,27 zł, a wypłaconą przez pozwanego kwotą 25 874 zł. Przeliczenia świadczenia wynikającego z faktury VAT (za najem samochodu zastępczego) dokonano zgodnie z art. 358 § 2 k.c. Powód na co dzień mieszka w Wielkiej Brytanii, dlatego zasadne było wynajęcie pojazdu na terenie tego państwa. Pomiędzy stronami w istocie pozostaje sporny wyłącznie okres najmu pojazdu zastępczego. Powód wynajmował pojazd zastępczy przez okres 35 dni, a pozwany za zasadny okres najmu pojazdu uznał 20 dni. Powód podkreślił, że niemożność korzystania z samochodu przez poszkodowanego jest normalnym następstwem w rozumieniu art. 361 § 1 k.c.. Jeśli zatem poszkodowany poniósł związane z tym koszty najmu pojazdu zastępczego, to mieszczą się one w granicach skutków szkodowych podlegających wyrównaniu. Niewątpliwie do czasu naprawy pojazdu powód mógł korzystać z najmu pojazdu zastępczego. Powód wynajmował pojazd zastępczy od 7 lutego 2020 r. do 13 marca 2020 r. Część odszkodowania w wysokości 14 781,45 zł została przyznana powodowi dopiero po kilku miesiącach od szkody, to jest 5 maja 2020 roku. Pozwany nie uwzględnił faktycznego okresu oczekiwania przez

poszkodowanego na decyzję o wypłacie odszkodowania. Okres najmu pojazdu zastępczego nie był nadmierny, upłynął znacznie wcześniej niż pozwany przyznał i wypłacił powodowi część należnego mu odszkodowania. Powód podkreślił, że pozwany zakwestionował jedynie ilość dni niezbędnych do najmu pojazdu zastępczego, a nie wysokość stawki dziennej ceny najmu przedmiotowego pojazdu. W ocenie powoda nie można czynić poszkodowanemu zarzutu, że w przypadkach szkody polegającej na uszkodzeniu pojazdu korzysta z zastępczego do czasu wypłaty odszkodowania. Dopiero wypłata odszkodowania czyni realnym przywrócenie pojazdu do stanu pierwotnego.

(pozew, k. 4-9)

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda kosztów procesu według norm przepisanych. Pozwana wniosła również o przekazanie sprawy do Sądu Rejonowego w Sopocie. Pozwana wskazała, że nie kwestionuje zdarzenia ubezpieczeniowego i własnej odpowiedzialności jako ubezpieczyciel OC sprawcy. Jednakże prawo poszkodowanego do najmu pojazdu zastępczego nie ma charakteru absolutnego i należy zbadać szereg okoliczności w celu właściwego oszacowania ewentualnej szkody i jej rozmiaru. Zdaniem pozwanej niedopuszczalnym jest aby rozpoznawanie roszczeń związanych z najmem pojazdu zastępczego ograniczyć jedynie do wypłaty odszkodowania w wysokości wynikającej z przedstawionej faktury VAT, bez możliwości zbadania sprawy jako indywidualnego przypadku. Poszkodowany może domagać zwrotu kosztów niezbędnych i ekonomicznie uzasadnionych. Powód winien, zgodnie z zasadą rozkładu ciężaru dowodu, wykazać zasadność roszczeń, nie tylko co do zasady, ale i co do wysokości. Pozwana podtrzymała argumentację wyrażoną w decyzji o przyznaniu odszkodowania za najem pojazdu zastępczego i podkreśliła, że w pozwie nie wskazano żadnego dowodu mogącego uzasadniać dłuższe, niż uznane przez pozwaną, korzystanie z pojazdu zastępczego.

(odpowiedź na pozew, k. 46-49)

Postanowieniem z 14 czerwca 2021 r. Sąd Rejonowy w Obornikach przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Sopocie.

(postanowienie Sądu Rejonowego w O., k. 53)

Dnia 30 lipca 2021 roku Starszy Referendarz Sądowy Sądu Rejonowego w Sopocie w sprawie I Nc 529/21 wydał nakaz zakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym uwzględniając żądanie pozwu w całości.

(nakaz zapłaty, k. 62)

Sprzeciwem z 17 sierpnia 2021 r. pozwana zaskarżyła nakaz zapłaty w całości i wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazano, że tożsame postępowanie toczy się przed Sadem Rejonowym w Obornikach, zatem zasadne jest odrzucenie pozwu w tej sprawie.

(sprzeciw od nakazu zapłaty, k. 68-68v)

W odpowiedzi na sprzeciw oraz odpowiedź na pozew wniesioną do Sądu Rejonowego w Obornikach powód podtrzymał dotychczasowe stanowisko. Powód wskazał, że stanowisko pozwanego, z którego wynika, że okres najmu pojazdu zastępczego trwał zbyt długo nie zostało poparte żadnymi dowodami, a stanowi jedynie dowolną ocenę faktów. Powód wykazał, ile trwał okres najmu, przedkładając fakturę VAT, obejmującą wynagrodzenie i okres najmu.

(pismo procesowe powoda, k. 90-91)

W toku sprawy pełnomocnik pozwanego oświadczył, że nie podtrzymuje wniosku o odrzucenie pozwu. Poza tym strony podtrzymały dotychczasowe stanowisko w sprawie.

(protokół rozprawy, k. 93-93v)

SĄD USTALIŁ NASTĘPUJĄCY STAN FAKTYCZNY:

W dniu 5 lutego 2020 r. doszło do kolizji pojazdów, w wyniku którego uszkodzeniu uległ pojazd marki B. (...) nr rej. (...) będący własnością powoda. Pojazd sprawcy kolizji posiadał na dzień wypadku umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych w (...) SA.

(okoliczności niesporne)

W związku z powstałą szkodą powód wynajął samochód zastępczy na okres od 7 lutego 2020 r. do 13 marca 2020 r. (35 dni). Stawka za najem pojazdu została ustalona na kwotę 250 (...). Łączny koszt najmu pojazdu wyniósł 10 542 (...).

(okoliczności niesporne)

Powód zgłosił szkodę pozwanemu zakładowi ubezpieczeń. Pozwana uznała swoją odpowiedzialność i decyzją z 5 maja 2020 r. przyznała odszkodowanie z tytułu kosztów naprawy pojazdu w wysokości 14 781,45 zł. Decyzją z 25 maja 2020 r. pozwana przyznała dopłatę w kwocie 6200 zł w oparciu o fakturę za najem pojazdu zastępczego, dokonując weryfikacji stawki najmu oraz liczby dni uzasadnionego najmu. Za uzasadnioną stawkę wskazano 310 zł za dobę, albowiem pozwana oferowała najem pojazdu zastępczego za taką właśnie kwotę. Wskazano również, że łączny czas wynajmu pojazdu wynosi w rozpatrywanym przypadku 20 dni, a nie 35 dni jak wynika z faktury. Ostatecznie, na skutek wezwania do zapłaty, decyzją z 10 listopada 2020 r. pozwana przyznała dopłatę w kwocie 19 647 zł z tytułu najmu pojazdu zastępczego uznając, że dobową stawkę najmu pojazdu objętą fakturą VAT jest uzasadniona. Pozwana nadal utrzymywała jednak, że łączny czas najmu pojazdu jaki był ekonomicznie uzasadniony wynosił 20 dni. Łącznie pozwana wypłaciła odszkodowanie z tytułu zwrotu kosztów najmu pojazdu w kwocie 25 847 zł.

(okoliczności niesporne, nadto: decyzja z 5 maja 2020 r. - k. 20-21, decyzja z 25 maja 2020 r. - k. 25-26; wezwanie do zapłaty - k. 27-28; decyzja z 10 listopada 2020 r. - k. 30-32; akta szkody - k. 76)

SĄD ZWAŻYŁ, CO NASTĘPUJE:

Okoliczności faktyczne były w niniejszej sprawie w zasadzie niesporne, za wyjątkiem uzasadnionego okresu najmu pojazdu zastępczego. Bezsporna była przyczyna szkody, odpowiedzialność pozwanego co do zasady za jej naprawienie na rzecz powoda oraz wysokość stawki najmu pojazdu zastępczego na terenie Wielkiej Brytanii.

Sąd zaliczył w poczet materiału dowodowego dokumenty przedstawione przez strony dotyczące przebiegu postępowania likwidacyjnego i poniesionych przez powoda kosztów najmu pojazdu zastępczego. Autentyczność ani wiarygodność tych dokumentów nie była kwestionowana przez żadną ze stron ani nie budziła wątpliwości Sądu. Sąd zaliczył w poczet materiału dowodowego fakturę za najem pojazdu zastępczego, jednak zważył, iż stanowi ona dowód wydatków poniesionych przez powoda z tytułu najmu pojazdu zastępczego oraz okresu rzeczywistego trwania tego najmu. Jednak dokument ten nie stanowi dowodu zasadności najmu pojazdu zastępczego i jest nieprzydatny dla wykazania tej okoliczności.

Spór między stronami dotyczył zasadności najmu pojazdu zastępczego przez okres od 7 lutego 2020 r. do 13 marca 2020 r.

Wobec powyższego odpowiedzialność sprawcy kolizji z dnia 5 maja 2019 r. za szkodę w pojeździe powoda na gruncie sprawy niniejszej wątpliwości nie budziła. Kwestia ta była także bezsporna między stronami postępowania. Odpowiedzialność sprawcy kolizji znajduje swe źródło w art. 436 § 1 k.c. w zw. z art. 435 § 1 k.c. Bezspornym w sprawie była także okoliczność, iż sprawca tejże kolizji w dacie zdarzenia korzystał z ochrony ubezpieczeniowej w zakresie ubezpieczenia obowiązkowego posiadaczy pojazdów mechanicznych w pozwanym zakładzie ubezpieczeń. W takich zaś okolicznościach odpowiedzialność za szkodę zgłoszoną przez powoda przypisać można też pozwanemu na podstawie art. 822 § 1 k.c., a odpowiedzialności tej - co do zasady - pozwany nie kwestionował.

Zakres odpowiedzialności strony pozwanej regulowany jest z kolei przez art. 36 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych,

w myśl którego odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej. Granice odpowiedzialności osoby korzystającej z ochrony ubezpieczeniowej w zakresie OC posiadaczy pojazdów mechanicznych wyznaczają z kolei art. 361 k.c. i art. 363 k.c. Zgodnie z powołanymi regulacjami, zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. W powyższych granicach, w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy, naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. Naprawienie szkody powinno nastąpić przy tym, według wyboru poszkodowanego, bądź przez przywrócenie stanu poprzedniego, bądź przez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej. Jednakże gdyby przywrócenie stanu poprzedniego było niemożliwe albo gdyby pociągało za sobą dla zobowiązanego nadmierne trudności lub koszty, roszczenie poszkodowanego ogranicza się do świadczenia w pieniądzu.

Utrata możliwości korzystania z rzeczy wskutek jej zniszczenia stanowi szkodę majątkową. Jeżeli więc poszkodowany poniósł w związku z tym koszty najmu pojazdu zastępczego, to mieszczą się one w granicach skutków szkodowych podlegających wyrównaniu. Dodatkowo zasada pełnego odszkodowania przemawia za przyjęciem stanowiska o konieczności zwrotu przez ubezpieczyciela tzw. wydatków koniecznych, potrzebnych na czasowe używanie zastępczego środka transportu w związku z niemożliwością korzystania z niego wskutek zniszczenia. Termin „wydatków koniecznych” oznacza przy tym wydatek niezbędny dla korzystania z innego pojazdu w takim samym zakresie, w jakim poszkodowany korzystałby ze swego środka lokomocji, gdyby mu szkody nie wyrządzono.

Sąd podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w orzeczeniu z dnia 26 listopada 2002 roku (sygn. akt V CKN 1397/00), zgodnie z którym „jeżeli samochód uszkodzony w wypadku komunikacyjnym mógł zostać naprawiony, to powód może żądać od zobowiązanego do naprawienia tej szkody zakładu ubezpieczeń zwrotu kosztów wynajmu pojazdu zastępczego poniesionych w zasadzie jedynie w okresie naprawy samochodu”. W orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, iż koszt wynajęcia auta zastępczego pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z zaistniałą szkodą przez faktyczny okres konieczny i niezbędny do naprawy pojazdu.

W niniejszej sprawie ubezpieczyciel zakwestionował długość okresu najmu pojazdu wskazując, że okres 35 dni nie był uzasadniony. W ocenie pozwanego 20 dni najmu to okres wystarczający do dokonania niezbędnych czynności związanych z naprawą. Powód wskazał w tym zakresie, że ocena pozwanego jest dowolna i niepoparta dowodami, a okres najmu pojazdu potwierdza przedłożona faktura VAT. Prawdą jest, że poszkodowany nie ma obowiązku dokonywać naprawy samochodu przed otrzymaniem odszkodowania. Nie każdy bowiem posiada środki konieczne na uiszczenie kosztów takiej naprawy. Wtedy za uzasadniony okres najmu należałoby uznać okres co najmniej do dnia wypłaty odszkodowania. Gdy poszkodowany zdecyduje się jednak naprawić samochód, za uzasadniony czas najmu pojazdu zastępczego należy uznać czas naprawy pojazdu uszkodzonego wskutek zdarzenia ubezpieczeniowego.

Sąd zważył, że w niniejszej sprawie powód przedstawił dla wykazania zasadności okresu najmu pojazdu zastępczego jedynie fakturę za najem pojazdu zastępczego. Nie kwestionując wiarygodności tego dowodu, Sąd wziął pod uwagę, iż dowodzi on jedynie wykonania na rzecz powoda usługi najmu pojazdu zastępczego w określonym okresie czasu i poniesionych przez powoda wydatków z tym związanych. Faktura sama przez się nie stanowi dowodu tego, iż w tym okresie najem pojazdu był uzasadniony. Faktura nie daje wyjaśnienia przyczyny najmu pojazdu zastępczego w tym akurat okresie. Powód nie przedstawił żadnych twierdzeń wyjaśniających, dlaczego korzystał z pojazdu zastępczego przez okres 35 dni. Ani nie przedstawił żadnych dowodów na tę okoliczność, mimo iż była to okoliczność sporna między stronami. Powód powoływał się na to, iż odszkodowania z tytułu kosztów naprawy pojazdu zostało wypłacone po zakończeniu najmu pojazdu zastępczego. Natomiast nie wskazał, czy oddał samochód do naprawy, a jeśli tak, to jak długo trwała naprawa. Strona powodowa nie wykazała w tym zakresie żadnej inicjatywy dowodowej. Sąd wezwał powoda na rozprawę w celu przesłuchania, jednak powód nie stawiał się na nią. Pełnomocnik powoda nie wnosił o przesłuchanie powoda w charakterze strony. W ocenie Sądu powód zatem nie sprostował obowiązkowi wykazania, że najem pojazdu zastępczego w okresie przekraczającym 20 dni był uzasadniony. Obowiązek ten spoczywał na powodzie

na podstawie art. 6 k.c., zgodnie z którym ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne.

Zgodnie z tą ogólną regułą to na powodzie spoczywał obowiązek wykazania wysokości poniesionej szkody i okoliczności, z których tę wysokość wywodzi, zaś powód nie wykazał żadnej inicjatywy dowodowej poza złożeniem faktury. To nie pozwany zakład ma obowiązek wykazać, że najem pojazdu w danym okresie był niezasadny. To powód powinien wykazać okoliczności uzasadniające najem pojazdu zastępczego – w tym wypadku zasadność najmu pojazdu zastępczego (a więc niemożność korzystania z auta uszkodzonego z powodu naprawy) w okresie przekraczającym 20 dni. Powód jednak nie tylko nie wykazał takich okoliczności, ale również nie zgłaszał żadnych twierdzeń co do tych okoliczności w pismach procesowych.

W tej sytuacji Sąd nie miał podstaw, by ustalić, że okres wynajmu pojazdu zastępczego w zakresie przekraczającym 20 dni był okresem niezbędnym i koniecznym dla przywrócenia pojazdu powoda do stanu sprzed kolizji. Ciężar dowodu tej okoliczności spoczywał na powodzie. Zatem niewykazanie tej okoliczności skutkowało oddaleniem powództwa.

Wobec powyższego Sąd orzekł jak w punkcie I wyroku na podstawie art. 6 k.c. w zw. z art. 361 § 1 k.c.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 11 w zw. z art. 108 § 1 k.c. – zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Powód, jako strona przegrywająca proces, winien zwrócić pozwanej koszty procesu, na które złożyły się: koszty zastępstwa procesowego w kwocie 3600 zł (§ 2 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych) oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.